

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 16.Gf.40.332/2025/7-II.

A felperes:

Felperes1
(Felperes1 címe.)

A felperes képviselője:

Borfői Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Borfői Botond Márton ügyvéd)
(felperesi jogi képviselő címe.)

Az alperes:

Alperes1
(Alperes1 címe.)

Az alperes képviselője:

dr. Dezső Gyula kamarai jogtanácsos

A per tárgya: vállalkozói díj

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 36.G.42.119/2021/114-I.

A fellebbezést benyújtó fél: alperes

Í t é l e t

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg az alperesnek 14.624.631 (tizennégymillió-hatszázhuszonnégyezer-hatszázharmincegy) forint első- és másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A felperes keresetében 104.074.921 forint vállalkozói díj, valamint a vállalkozói díj után 2015. október 16. napjától a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 301/A. § (2) bekezdése szerinti késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresete jogalapjaként a rPtk. 389. §-ára, 397. § (1) bekezdésére, továbbá a felek által megkötött vállalkozási szerződés részét képező Szerződéses Feltételek (a továbbiakban: SZF) 18.1. pontjára hivatkozott. Előadta, hogy az alperessel megkötött vállalkozási szerződés teljesítése érdekében alvállalkozókat vett igénybe, akik pótmunkákat teljesítettek. A Fővárosi Ítéltábla a 20.Gf.40.348/2020/11-I. számú ítéletével ezen pótmunkák díjának megfizetésére kötelezte a felperest. A felperes ezt az összeget megfizette az alvállalkozójának, így a jogerős ítélet jogerejével igényérvényesítési joga az alperessel szemben a pótmunka tételek kapcsán megnyílt.

[2] Kifejtette, hogy az érvényesíteni kívánt tételek a fővállalkozási szerződésben is pótmunkának minősülnek, mivel nem képezték a beárazott mennyiség-kimutatás részét, vagyis az ajánlati ár meghatározásakor ezek felmerülése nem volt előre várható. A villamos szakági feladatok teljeskörűen kerültek átadásra az alvállalkozói részére, ezért az alvállalkozói szerződések műszaki tartalom tekintetében teljességgel megegyeztek azzal a műszaki feladattal, amelyet a fővállalkozói szerződés villamos szakági része tartalmazott. Ilyen értelemben tükörszerződésekről van szó, a jogerős ítéletben foglalt tényállás és bírósági megállapítások pedig egyértelműen kihatnak a peres felek közötti jogviszonyra is.

[3] Vitatta, hogy követelése elévült volna. A Fővárosi Ítéltábla 2020. december 3. napján meghozott jogerős döntése állapította meg, hogy a keresetben megjelölt tételek a tárgyi projekt megvalósítása érdekében felmerült pótmunkának minősülnek. A másodfokú jogerős döntésig tehát nem állt fenn az igényérvényesítés lehetősége, ezt követően pedig, 2021. január 25-én felszólító levelet küldött az alperesnek.

[4] Keresete az alábbi tételeken alapult: 8. tétel – kábel süllyesztés: 1.478.733 forint; 10. tétel – ELMŰ fogyasztás peronokon: 3.198.250 forint; 11. tétel – ELMŰ hálózatfejlesztési hozzájárulás: 7.150.848 forint; 12. tétel – áramvisszavezetés kialakítása: 16.256.688 forint; 17. tétel – hangosítási oszlopok: 16.842.000 forint; 29. tétel – Futár táblák: 44.124.913 forint; 31. tétel – közvilágítási pótmunkák a III-IV-V-VI ütemben zebra áthelyezése miatt: 15.023.489 forint.

[5] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy a felperes követelése elévült. A felperes a teljesítésigazolás alapján 2015. november 16-án állította ki a végszámla-nyilatkozatot, ehhez képest csak 2021. január 25. napján küldött felszólító levelet az alperesnek a pótmunka díjának megfizetésére.

[6] Az elévülés nyugvása nem következett be, mivel a felperes alvállalkozója a közöttük folyamatban lévő pert megelőzően felszólította pótmunka igénye teljesítésére a felperest, így felperes számára már ekkor megnyílt az alperessel szembeni igényérvényesítés lehetősége. A felperes a szükséges információk birtokában volt, akár perbe is hívhatta volna az alperest a cég1 által megindított perben. A felperes 2015. október 16. napjától érvényesíti a kamatkövetelését, állítása szerint a követelés ekkor vált esedékessé, így az elévülés szempontjából is ez az időpont irányadó.

[7] Érdemben is vitatta a keresetet, álláspontja szerint a megjelölt tételek nem minősülnek pótmunkának. Az alperes a korábbi pernek nem volt részese, ezért az ott meghozott ítélet anyagi jogereje nem vonatkozik rá. Maga az ítélet is megállapítja, hogy a fővállalkozási szerződés nem tükörszerződése a felperes és alvállalkozója között létrejött szerződéseknek. A szerződések közötti különbség megmutatkozik a keresetlevél 8., 12. és 31. tételénél is. Részletesen kifejtette az álláspontját az egyes tételekkel kapcsolatban.

[8] Arra az esetre, ha a bíróság részben vagy egészben alaposnak találná a keresetet, beszámítást terjesztett elő 65.466.208 forint és ezen összeg után 2019. február 1. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat 8 százalékponttal növelt értékével megegyező mértékű késedelmi kamat erejéig. A beszámítani kért követelés jogalapjaként szerződésszegéssel okozott kár megtérítése iránti igényre hivatkozott. A követelések beszámításának eredményeként 2022. március 7. napjával 21.221.772 forint összegben állhat fenn a felperes követelése.

[9] Előadta, hogy a vállalkozási szerződés teljesítését követően, a jótállási időszak alatt több helyen repedések, törések keletkeztek a betonszerkezeteken. A javítások csak úgy voltak kivitelezhetők, hogy a munkálatok idejére vágányzárat kellett elrendelni a 3-as villamos vonalán. Ezekben az időpontokban pótlóbuszok közlekedtek a villamosok helyett. A vágányzár alatt és azt követően egyes járatok terelőútvonalon közlekedtek. A terelőútvonalak miatt a buszoknak jelentős többletutat kellett megtenniük. Ebből fakadóan az alperesnek 65.466.208 forint kiadása merült fel.

[10] A felperes vitatta a beszámítás jogalapját és összecszerűségét is.

[11] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 46.198.831 forint vállalkozói díjat, valamint a vállalkozói díj után 2015. október 16. napjától a kifizetés napjáig számított, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat nyolc százalékponttal növelt mértékű késedelmi kamatot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy perköltség címén 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 4.175.884 forintot.

[12] Tényként állapította meg, hogy az alperes mint megrendelő és felperes mint vállalkozó nyílt közbeszerzési eljárás lefolytatását követően 2013. szeptember 6-án vállalkozási szerződést kötöttek a helység villamos vonalának komplex felújítására a útvonal1 és útvonal2 út között, 10.980.124.928 forint átalányárként értendő vállalkozói díj ellenében.

[13] A megállapodás részét képezik és azzal együttesen értelmezendők az alábbi dokumentumok: a szerződéses feltételek (ajánlatkérési dokumentáció V. fejezet, 1. számú melléklet), mérőföldkövek és kötbérköteles teljesítési határidők (2. számú melléklet), számlázási ütemezés (3. számú melléklet), közbeszerzési eljárásban a megrendelő által kiadott kiegészítő tájékoztatás (4. számú melléklet), műszaki előírások (ajánlatkérési dokumentáció IV. fejezet, 5. számú melléklet), tervek és azokhoz kapcsolódó hatósági engedélyek (ajánlatkérési dokumentáció IV. fejezet, 6. számú melléklet), beárazott mennyiség-kimutatás és tételek tartalma (vállalkozó ajánlata szerint, 7. számú melléklet), beárazott mennyiség-kimutatás és tételek tartalmán kívül az ajánlat és az ajánlatkérési dokumentáció minden egyéb része.

[14] Az SZF 1.1.4. (xiii) bekezdése értelmében pótmunka minden azon szerződés teljesítéséhez műszakilag szükséges munka, amely a szerződés alapját képező dokumentáció tartalmából kimaradt, de alkalmazása nélkül a projektelem, vagy annak része rendeltetésszerűen nem használható, és amelyet a vállalkozó köteles elvégezni, mivel anélkül a szerződés nem teljesülne.

[15] Az SZF 10.1. pontja értelmében az egyösszegű átalányár magában foglalja mindazon munkákat – ideértve az összes elvégzett többletmunkát is – és azok költségeit, amelyek a szerződésben rögzítetteknek megfelelően a szerződéses megállapodásban, a közbeszerzési eljárásban a megrendelő által kiadott kiegészítő tájékoztatásban, a projektelem terveiben és azokhoz kapcsolódó hatósági engedélyekben és egyéb jóváhagyásokban, a műszaki előírásokban, a beárazott mennyiség-kimutatásban, továbbá a tételek tartalmából megfogalmazottak szerint a projektelem megvalósításához, rendeltetésszerű használatához és a szerződésben megfogalmazott feltételek teljes körű teljesítéséhez szükséges a műszaki előírások szerinti legmagasabb minőségi szinten.

[16] A beárazott mennyiség-kimutatásban egy adott tétel tartalmába bele kell érteni a szakmai gyakorlat szerint egyértelműen az adott tétel tartalma szerinti munkához tartozó kiegészítő-, rész-, elő-, vagy utófeladatot akkor is, ha az sem a tétel tartalmának leírásában, sem a szerződés más dokumentumaiban nem került kifejezetten nevesítésre.

[17] A beárazott mennyiség-kimutatásban szereplő, a tételhez tartozó árak, vagy egységárak áfa nélkül kerültek megállapításra és tartalmaznak minden olyan költséget, amely az adott tétel szerinti munka kifogástalan műszaki megvalósításához szükségesek, ahogy a tételek tartalmában az előírásra került.

[18] Az SZF 18.1. pontja tételesen meghatározta a változtatás fogalmát. A vállalkozó kötelezettséget vállal mindazon – a mérnök által elrendelt – munkák elvégzésére, amely a projektelemre hivatalos forgalomba-üzembehelyezéshez és használatbavételi engedély kiadásához szükségesek. A többletmunkák nem minősülnek változtatásnak. Az SZF 18.2. pontja szerint a mérnök a változtatást a vállalkozó változtatási kérelme alapján, a megrendelő előzetes hozzájárulásával rendeli el.

[19] Az SZF 18.4. pontja értelmében amennyiben a vállalkozó a szerződéses árat meghaladóan a jelen Szerződéses Feltételek valamely pontjában rögzítettek alapján követelést kíván érvényesíteni, akkor értesítenie kell a mérnököt erről, valamint egy másolattal a megrendelőt haladéktalanul, de legkésőbb az ilyen követelést kiváltó eseményt követő 15 napos jogvesztő határidőn belül.

[20] A fenti vállalkozási szerződéshez kapcsolódóan a felperes mint megrendelő és a cég1 mint alvállalkozó 2014. január 28. napján alvállalkozói szerződést kötöttek. A szerződésben az alvállalkozó tudomásul vette azt a viszonyossági követelményt, hogy valamennyi kötelezettségét olyan módon és időben köteles teljesíteni, hogy a megrendelő szerződésszerűen teljesíthessen a beruházó részére. Az alvállalkozói szerződés értelmében a következő dokumentumok a szerződéses megállapodás részét képezik, és azok a jelen szerződéses megállapodással együttesen értelmezendők: szerződéses feltételek, fővállalkozói szerződés szerinti mérföldkövek, és kötbér köteles teljesítési részhatáridők, fővállalkozói szerződés számlázási ütemezése, közbeszerzési eljárásban a beruházó által kiadott kiegészítő tájékoztatás, műszaki előírások (ajánlatkérési dokumentáció IV. fejezet), tervek, és azokhoz kapcsolódó hatósági engedélyek (ajánlatkérési dokumentáció IV. fejezet), beárazott mennyiség-kimutatás, koordinálandó munkarészek jegyzéke, tételek tartalma (a vállalkozó ajánlata szerint), beárazott mennyiség-kimutatás, és a tételek tartalmán kívül az ajánlat és az ajánlatkérési dokumentáció minden egyéb része.

[21] Az alvállalkozói díj részösszegei a megrendelő és a beruházó között létrejött szerződéses megállapodás számlázási ütemtervével összhangban, a megrendelő képviselője

által aláírt teljesítésigazolások kiállítása után, az előírt műszaki tartalom teljesítése esetén a pénzügyi ütemtervnek megfelelően számlázhatóak. A megrendelő az alvállalkozó valamennyi teljesítését, beleértve a pótmunkákat is, kizárólag abban az esetben és olyan mértékben fogadja el, amennyiben azokat a beruházó elfogadta.

[22] A felperes mint megrendelő 2014. január 28. napján alvállalkozói szerződést kötött a cég2.-vel mint vállalkozóval is. A szerződés 1. pontja szerint a megállapodás tárgya a projekt kivitelezési munkáinak keretén belül a peron villamos berendezések, és az áramellátás-egyenáramú földkábel kivitelezési munkái a szerződésben és mellékleteiben foglaltak szerint. Az alvállalkozói szerződés rendelkezései egyebekben megegyeztek a felperes és a cég1 között létrejött alvállalkozási szerződés rendelkezéseivel.

[23] A cég1 – úgy is mint a cég2 engedményese – összesen 175.389.949 forint vállalkozói díj megfizetése iránt keresetet nyújtott be a felperes ellen különböző pótmunka tételek alapján. Keresetét a Teljesítésigazolási Szakértői Szerv (a továbbiakban: TSzSz) 1317. és 1318. számú szakvéleményére alapította. A perben a felperes vitássá tette a pótmunka minősítését és a követelés összegét is. Az ügyben a Fővárosi Ítéltábla 2020. december 3. napján hozott jogerős ítéletet, melyben 104.471.951 forint vállalkozói díj és járuléakai megfizetésére kötelezte a felperest.

[24] Ítéletének jogi indokolásában az elsőfokú bíróság nem értett egyet azzal az alperesi védekezéssel, hogy a felperes által megjelölt munkatételek nem fogadhatók el pótmunkaként. A perbeli fővállalkozási szerződést összevetve a cég1 és a cég2 alvállalkozókkal megkötött alvállalkozási szerződésekkel, az állapítható meg, hogy az alvállalkozók a felperessel kötött alvállalkozási szerződésekben ugyanolyan műszaki tartalom megvalósítására vállalkoztak, mint amelyre a felperes vállalkozott az alperessel kötött fővállalkozási szerződésben. Ezt bizonyítják a perbeli fővállalkozási szerződés 3. pontjában és az alvállalkozási szerződések 3. pontjában felsorolt, a szerződés mellékletét képező iratok. A felperes tehát úgy határozta meg az alvállalkozók munkáját, hogy a velük kötött szerződésekbe teljes egészében átvette a fővállalkozási szerződésben megtalálható műszaki dokumentációt. Az alvállalkozók feladatainak műszaki terjedelme csak annyiban különbözött a fővállalkozási szerződés műszaki terjedelmétől, hogy az alvállalkozók a feladatoknak csak egy részét vették át a felperestől.

[25] Az előzményi perben műszaki szakkérdésnek minősült annak megítélése, hogy a hivatkozott munkákat a szerződéses dokumentáció műszaki része tartalmazta-e. Az 1317. és 1318. számú TSzSz szakvélemény, valamint a perben 2016. október 16-án, illetve 2017. szeptember 22-én kelt szakvélemény rendelkezésre állt jelen eljárásban is. Szakértői bizonyításnak csak akkor lett volna helye, ha az alperes alappal kétségbe tudta volna vonni a másik perben lefolytatott szakértői bizonyítás eredményének helyességét, ilyen nyomos indokot azonban nem jelölt meg. Mivel a fővállalkozási és az alvállalkozási szerződések műszaki tartalma ugyanaz, ezért nem indokolt eltérni a pótmunkák előzményi perben elvégzett minősítésétől.

[26] A szerződések összevetése alapján az is megállapítható, hogy a pótmunkákkal kapcsolatos igényérvényesítés eljárási szabályai is megegyeznek az azonos tartalmú SZF értelmében. A megállapodásoknak tehát nemcsak a műszaki, hanem a jogi feltételei is azonosak, így nincs olyan indok, ami az eltérő minősítést megalapozná. Az előzményi perben hozott ítélet anyagi jogerőhatása nem terjed ugyan ki a peres felek jogviszonyára, de az eltérő minősítéshez az alperesnek meg kellett volna jelölnie annak objektív okát, amit nem tett meg. Az alperes valamennyi tétel kapcsán olyan körülményekre hivatkozott, amelyek az előzményi perben is megjelentek az ellenkérelemben, az alperes tehát nem tudott olyan új körülményeket megjelölni, amelyek alapján meg kellett volna változtatni a korábbi minősítést.

[27] Az elsőfokú bíróság alaptalannak ítélte az alperes elévülési kifogását. Rögzítette, hogy az SZF 23.3. pontja értelmében a végszámla tartalmazza a teljeskörű végelszámolást, amely a szerződésből eredően a felperes számára esedékes, valamint azt a felperesi nyilatkozatot, hogy az alperessel szemben további követelése nincs. Az ellenkérelemhez csatolt 2015. november 16-án kelt felperesi nyilatkozat szerint a végszámlán, illetve elutasított követeléseken felül felperesnek az alperessel szemben további követelése nincs. A felperes már ebben a nyilatkozatban kifejezésre juttatta, hogy nem mondott le az alperes részéről elutasított követelésekről. Ezeknek a követeléseknek az esedékessége 2015. október 16. napja, mivel a felperest jogerősen ettől az időponttól kezdve marasztalta késedelmi kamatban a Fővárosi Ítéltábla. A felperes ekkor még nem ismerhette fel azt, hogy az alvállalkozója által 2015. augusztus 28-án kezdeményezett peres eljárás milyen mértékben lesz eredményes. Ebben az eljárásban 2015. október 16-án nyújtotta be az ellenkérelmét, amelyben a kereset elutasítását kérte.

[28] Az alperes nem volt hajlandó elismerni az alvállalkozó igényét, és a felperes is ezt az álláspontot képviselte az előzményi perben, melynek jogerős befejezéséig nem volt elvárható a felperestől a pótmunka iránti igény érvényesítése, mivel menthető okból nem volt abban a helyzetben, hogy követelését pontosan meghatározza. Az elévülési idő így 2015. október 16-tól a jogerős ítélet kézbesítéséig, 2020. december 17-ig nyugodott. Ehhez képest a rPtk. 326. § (2) bekezdésében meghatározott egy éves határidőn belül nyújtotta be keresetlevelét a felperes, 2021. december 2-án.

[29] A felperest így megilleti az általa megjelölt pótmunkák (8., 10., 11., 12., 17., 29. és 31. tétel) után járó 104.074.921 forint vállalkozói díj, valamint ennek 2015. október 16. napjától a rPtk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti késedelmi kamata.

[30] Az elsőfokú bíróság 57.876.090 forint összeg erejéig alaposnak ítélte az alperes beszámítását, így ezzel csökkenteni kellett a felperesi követelést. Nem volt abban a helyzetben, hogy kiszámítsa a keresetben, valamint csökkentett beszámítási kifogásban foglalt késedelmi kamat pontos összegét az ítélet meghozatalának napjára vetítve, ezért a

beszámítást a tőke összegek vonatkozásában végezte el, és ennek megfelelően marasztalta az alperest.

[31] A perköltségről a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (2) bekezdése alapján döntött arra figyelemmel, hogy a felperes pernyertességének aránya 44%, a pertárgyérték pedig 104.074.921 forint. A felperes részére áfával növelten állapította meg az ügyvédi munkadíjat a pertárgy értéke alapján számított nettó 3.240.000 forint összegből kiindulva. A részleges pernyertesség szabályait alkalmazta az alperes által előlegezett szakértői díjra is, így annak 56%-a megfizetésére kötelezte a felperest.

[32] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen a Pp. 369. § (1) és (3) bekezdése, valamint a 383. § (2) bekezdésének második fordulata alapján az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. Másodlagos kérelme a Pp. 369. § (4) bekezdése és a 384. § (2) bekezdés a) pontja alapján irányult az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására és a felperes teljes keresetének egészben vagy részben történő elutasítására. Amennyiben erre nem lát lehetőséget az ítéltábla, a Pp. 384. § (2) bekezdésben b) pontja alapján az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását kérte. Harmadlagos kérelmében a perköltség vonatkozásában kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja és a 383. § (2) bekezdésének második fordulata alapján.

[33] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen minősítette pótmunkának a felperes által megjelölt tételeket, és hibásan jutott arra a következtetésre, hogy az alvállalkozók a felperessel kötött alvállalkozási szerződésekben ugyanolyan műszaki tartalom megvalósítására vállalkoztak, mint amelyre a felperes vállalkozott az alperessel kötött fővállalkozási szerződésben. Az elsőfokú bíróság érdemi vizsgálat nélkül, kizárólag az előzményperben keletkezett TSzSz szakvéleményre alapozva hozta meg a döntését, holott az alperes rámutatott a szerződések eltéréseire és a korábbi perben nem megfelelően számbavett és értékelt körülményekre. A Fővárosi Ítéltábla 20.Gf.40.348/2020/11-I. számú ítélete szerint a fővállalkozó és a beruházó közötti szerződésnek nem tükröszerződesei az alvállalkozási szerződések, ebből fakadóan a felperes és alvállalkozói közötti pótmunka az alperes és a felperes vonatkozásában minden további nélkül minősülhet organizációs költségnek, többletmunkának, amint erre az alperes is felhívta a figyelmet az elsőfokú eljárásban a 8., 12. és 31. tétel körében. A futártáblák és a hangosítási oszlopok tekintetében pedig a felperes tévesen értelmezte a műszaki elvárásokat, és az ezekből fakadó hibás árajánlatát adta át az alvállalkozók felé.

[34] Az alperes több olyan körülményt is előadott az elsőfokú eljárásban – így az ellenkérelem IV-X. és XI-XVII. pontjaiban, valamint a viszontválasz 1-5. és 6-15. pontjaiban –, amelyek alátámasztották a szakértői bizonyítás szükségességét, másrészt ezeknek a jogi minősítése sem történt meg az elsőfokú bíróság ítéletében. Az elsőfokú bíróság csak a beszámítás körében adott a Pp. 237. §-a szerinti tájékoztatást, azonban erre a kereset

vonatkozásában is szükség lett volna, különösen mivel az ítélet [131] bekezdéséből kitűnően az elsőfokú bíróság is szakkérdésnek tekintette a munkatételek minősítését.

[35] Az előzményi perben egyáltalán nem jelentek meg azok az érvek, amelyeket az alperes jelen eljárásban – különösen a viszontválasz 4. pontjában és a „perelőkészítő irat” I.1. pontjában – előadott, így a TSzSz véleménye nem fogadható el a jelen perben. Az alvállalkozói szerződések, valamint az előzményi per iratai nem voltak részei a peranyagnak, az elsőfokú bíróság azok hivatalbóli ismerete alapján, az alperes érveinek figyelmen kívül hagyásával hozta meg döntését.

[36] Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a XXXII. számú Polgári Elvi Döntést, és nem vizsgálta az ellenkérelem IV. pontjában leírtakat, miközben a Kúria előzményi perben hozott végzése is kimondta, hogy a szerződésben előírt eljárási rend megsértése az igényérvényesítés jogának elvesztésével jár. Nem foglalkozott az elsőfokú bíróság a kellő gondosság követelményével sem, amelyre az alperes különösen a futártáblák és a hangosítási oszlopok esetében hivatkozott.

[37] Abban az esetben, ha az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az egyes munkatételek minősítéséhez nem szükséges szakértői bizonyítás, úgy neki kellett volna érdemben elvégeznie ezek jogi minősítését. Ebben az esetben az elsőfokú bíróság ítélete megváltoztatásának lehet helye a másodfokú eljárásban. Ha pedig a rendelkezésre álló iratok és nyilatkozatok alapján az érdemi jogi minősítés nem volt elvégezhető, úgy szakértői bizonyítás lett volna szükséges, a bizonyítási terhet pedig a felperesre kellett volna telepíteni. Az elsőfokú bíróság így megsértette a Pp. 265. § (1) bekezdését és 279. § (1) bekezdését, ezért az ítélet hatályon kívül helyezésének lehet helye. Az elsőfokú bíróság anyagi pervezetésének a Pp. 237. §-a alapján ki kellett volna terjednie arra, hogy felperesnek a keresetben feltüntetett egyes munkatételek vonatkozásában bizonyítási terhe merült fel alperes vitatására tekintettel. Ezen bizonyítás során lett volna lehetősége a feleknek az álláspontjaik előadására a közöttük létrejött szerződésre alapozott szakértői bizonyítás keretében.

[38] Az alperes utalt az egyes munkatételekkel kapcsolatban az elsőfokú eljárásban előadott részletes jogi és műszaki kifogásaira.

[39] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a rPtk. 324-327. §-ainak megsértésével jutott arra a következtetésre, hogy a felperes menthető okból nem tudta érvényesíteni a követelését. 2015. november 16. és 2021. január 25. több mint öt év telt el, az elévülés nyugvása nem következett be, a felperesi igényérvényesítés lehetősége az alvállalkozói felszólítással megnyílt. A felperes nem vonta be az alperest az alvállalkozójával folytatott perbe, noha erre lehetősége volt.

[40] A rPtk. 326. § (2) bekezdését a bírói gyakorlat kivételes jogintézményként alkalmazza, kizárólag abban az esetben, ha a jogérvényesítés lehetetlen. Önmagában az, hogy

a jogosult a követelését bizonytalannak ítéli, más per van folyamatban, vagy egyéb stratégiai okból nem érvényesíti az igényét, az nem minősül akadályoztatásnak. Hivatkozott a Kúria Mfv.VIII.10.172/2022/3. számú ítéletére.

[41] Ellentmondásosak a felperes állításai abban a körben, hogy az igényérvényesítés lehetősége csak a jogerős ítélet meghozatalával nyílt meg részére, ugyanakkor az alperesi késedelembe esés már 2015. október 16. napján bekövetkezett.

[42] Az elsőfokú bíróság téves következtetésre jutott az alperes késedelembe esésének időpontja, illetve a beszámított követelés utáni kamatigény tekintetében is. Önmagában az a körülmény, hogy a felperest az előzményi perben a megjelölt naptól kötelezte az ítéltábla késedelmi kamat megfizetésére, még nem teszi magától értetődővé, hogy alperesnek is ezen időpontban állt be a késedelme. A fővállalkozói szerződés nem egyenlő az alvállalkozói szerződéssel, az elsőfokú bíróság a kérdés részletes indokolását mellőzte.

[43] Az alperes már az ellenkérelmében hivatkozott a végszámla-nyilatkozatra, amelyet azon túl, hogy alperes olyan formában adott ki, amelyet az SZF nem tesz lehetővé, a nyilatkozat kelte 2015. november 16. Ezt követően került még kiadásra alperes részéről a teljesítésigazolás, majd a számla kiállítása és határidőn belüli kifizetése (2015. december 8.). Mindez azt támasztja alá, hogy az alperes nem eshetett késedelembe 2015. október 16. napján, mivel nem volt ebben az időpontban lejárt követelése a felperesnek. A felperes azzal, hogy nem fizette ki az alvállalkozóit maga vállalta a kamatkockázatot, az alperest pedig nem vonta be az előzményi perbe. Késedelmi kamat így legfeljebb a keresetlevél alperes részére történt kézbesítését követő 30. naptól (2022. február 12.) járhat a felperesnek.

[44] Az elsőfokú bíróság a beszámítást a tőkeösszegek vonatkozásában végezte el, miközben 2019. február 1. napjától, középarányosan kérte a késedelmi kamat megállapítását a beszámított követelés után. Az elsőfokú bíróság rendelkezése jogszabálysértő és diszkriminatív, mivel az alperesi kamatkövetelést indokolás nélkül elutasította, miközben a felperes kamatkövetelésének helyt adott. A beszámítást az ítélet meghozatalának napjával kell elvégezni tőkét a tőkével, kamatot a kamattal, így a felperest 46.198.831 forint tőke és 12.606.447 forint késedelmi kamat illetné. Az alperest az ítélet meghozatalának napjáig 50.887.054 forint késedelmi kamat illeti meg, így ha az ítéltábla csak részben találja alaposnak a keresetet, ennek megfelelően kell azt csökkenteni.

[45] Nem felel meg az elsőfokú bíróság perköltségről szóló rendelkezése sem a jogszabályi előírásoknak. Az alperes sikerrel érvényesítette beszámítási kifogását, az ezzel kapcsolatos szakértői díj (8.090.900 forint) pedig azért merült fel, mert a felperes vitatta a jóállási munkák következtében szükségessé vált járatpótlást. Így a Pp. 86. § (2) bekezdése alapján a költséget a felperes okozta szükségtelenül, amelyet így ő köteles viselni.

[46] Az elsőfokú bíróság által megállapított ügyvédi munkadíj összege téves jogértelmezés eredménye, mivel figyelmen kívül hagyja a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontjának utolsó fordulátát, amely alapján a százmillió forint alapján megállapítható 3.200.000 forinthez még egymillió forintot hozzá kell adni. Az ítélet logikája kiüresíti a c) pont utolsó fordulátát, hiszen nincs olyan eset, hogy százmillió forint feletti pertárgyérték esetén ne haladná meg a munkadíj az egymillió forintot. Ezt támasztja alá az online ügyvédi munkadíj kalkulátor is. Ennek megfelelően az elsőfokú eljárás munkadíja 4.200.000 forintban határozandó meg. A felperesi jogi képviselő áfát számított fel az ügyvédi munkadíj után, és az elsőfokú bíróság is ennek megfelelően határozott, ugyanakkor a Kúria Kfv.V.35.172/2014/4. számú ítélete szerint ez nem lehetséges.

[47] Mindezek alapján, ha az ítéltábla kizárólag a perköltség tekintetében változtatná meg az elsőfokú bíróság ítéletét, az alperes számára 504.000 forint jogtanácsosi munkadíj és összesen 7.934.900 forint perköltség járna.

[48] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást kellő terjedelemben feltárta, a bizonyítékokat összességükben és okszerűen értékelte, döntését részletesen megindokolta, és helytálló jogi következtetésre jutott.

[49] Az elsőfokú bíróság nem mechanikusan átvette a korábbi eljárás megállapításait, hanem önállóan értékelte, hogy a fővállalkozási és az alvállalkozói szerződés műszaki és jogi feltételrendszere a perbeli tételek minősítése szempontjából azonos alapot képez-e. A bíróság összevetette a fővállalkozási és az alvállalkozói szerződés műszaki dokumentációját, megvizsgálta azok jogi szabályozását, értékelte az alperesi védekezést, és csak ezt követően jutott arra a következtetésre, hogy nincs olyan objektív műszaki vagy jogi eltérés, amely a vitatott tételek eltérő minősítését megalapozná.

[50] Nem volt szükség új szakértő kirendelésére, mert az alperes nem hozott fel olyan konkrét, ellenőrizhető körülményeket, amelyek kétségbe vonhatnák a korábbi műszaki minősítést. A fővállalkozási és az alvállalkozói szerződések eltérései nem zárják ki automatikusan a pótmunka jelleget. Az alperes ebben a körben csak absztrakt állításokat tett, és nem mutatta be, hogy pontosan mely szerződéses rendelkezés, mely műszaki eltérés vagy mely konkrét dokumentációs elem teszi lehetetlenné a vitatott tétel pótmunkakénti minősítését, és a fellebbezésben sem végezte el ezt a részletes elemzést.

[51] Nem sértette meg az elsőfokú bíróság a Pp. 237. §-át sem. Nem arról van szó, hogy a bíróság elmulasztott volna felismerni valamely bizonyítási szükségletet, hanem arról, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az ügy eldönthető volt.

[52] Helyesen utasította el az elsőfokú bíróság az alperes elévülési kifogását is. 2015. október 16-án még folyamatban volt az a per, amelyben éppen az volt vitás, hogy az alvállalkozói oldalon érvényesített tételek milyen körben minősülnek pótmunkának, és milyen összegben megalapozottak. Az akadály a jogerős ítélet kézbesítésével szűnt meg. Nem ellentmondás, hogy a követelés esedékességének időpontja korábbi, miközben a jogosult menthető okból csak később kerül abba a helyzetbe, hogy azt eredményesen érvényesítse. A rPtk. elévülésre és nyugvásra vonatkozó szabályai ezt a megoldást lehetővé teszik. Az sem róható a felperes terhére, hogy az alperest az előzményi eljárásban nem hívta perbe, erre vonatkozó kötelezettsége nem volt, az igény pontos tartalma és mértéke pedig a jogerős döntés után vált meghatározhatóvá.

[53] A késedelmi kamat kezdő időpontját is helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság. A döntés nem önkényes, hanem a jogerősen megállapított alvállalkozói követelés esedékességi logikájához igazodik. A beszámítás elsőfokú bíróság által alkalmazott módja sem diszkriminatív, hanem az adott perbeli helyzethez igazodó eljárásjogi megoldás.

[54] Alaptalan az alperes fellebbezése a perköltség körében is. A szakértői díj nem szükségtelenül okozott perköltség, a pernyertesség-pervesztesség arányában kell elszámolni. Az alperes eltérő számítása az ügyvédi munkadíj körében nem teszi jogszabálysértővé a perköltségről szóló rendelkezést, és az áfáról is a képviseleti formának és a bejelentett költségigénynek megfelelően döntött az elsőfokú bíróság.

[55] Nincs helye az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének sem, az alperes valójában nem eljárás szabálysértést jelölt meg, hanem az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelését vitatja.

[56] A fellebbezés megalapozott.

[57] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást, az elévülés kérdésében azonban tévesen értelmezte az elévülés nyugvásának szabályait, döntése így sérti a rPtk. 326. § (2) bekezdését.

[58] A rPtk. 326. § (1) bekezdése értelmében az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált. Nem osztja az ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontját, amelynek értelmében a felperes követelése 2015. október 16-án vált esedékessé, mivel az előzményi perben a felperest ettől az időponttól kezdődően kötelezte késedelmi kamat fizetésére az ítéltábla.

[59] Jelen perben a felperes az alperessel megkötött vállalkozási szerződése alapján érvényesít igényt, míg az előzményi perben a felperessel szemben érvényesített követelés az alvállalkozói jogviszonyon alapult. Eltérő peres felek között eltérő jogviszony alapján érvényesített követelés tekintetében meghozott ítélet anyagi jogerőhatása nem terjed ki a felperes jelen perben érvényesített követelésének esedékessé válására.

[60] A felek által nem vitatott tények alapján a felperes 2015. november 16-án tette meg az SZF 23.3. pontja alapján azt a nyilatkozatát, amelynek értelmében a végszámla – a mérnök által el nem fogadott követeléseken kívül – tartalmazza a teljes körű végelszámolást, amely a szerződésből eredően a vállalkozó számára esedékes, és a végszámlán – valamint az elutasított követeléseken – felül a vállalkozónak a megrendelővel szemben további követelése nincs.

[61] A nyilatkozattal és az ugyanezen a napon kiállított végszámlával a vállalkozó teljesítése lezárult, és jogosulttá vált a teljesítésének megfelelő ellenszolgáltatásra, így a pótmunkák díjára is. Mindezek alapján a felperes követelésének elévülése – az elsőfokú bíróság által megállapított időponttól eltérően – 2015. november 16-án vette kezdetét.

[62] Nem osztja az ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontját abban a körben sem, hogy a felperes követelésének elévülése nyugodott a vele szemben az alvállalkozója által indított per jogerős befejezéséig.

[63] A rPtk. 326. § (2) bekezdése szerint az elévülés akkor nyugszik, ha a jogosult a követelést menthető okból nem tudja érvényesíteni. A bírói gyakorlat – így a felperes által is hivatkozott BH2005. 104. számú eseti döntés – szerint az elévülés nyugvásának megszűnése szempontjából annak van jelentősége, hogy a károsult mikor jutott teljeskörűen az igényérvényesítéshez szükséges információk birtokába. A felperes arra alapítja a perbeli követelését, hogy a szerződés alapját képező dokumentációból kimaradt, de a projektelem rendeltetésszerű használatához szükséges munkákat végzett el az SZF 1.1.4. pont (xiii) bekezdése szerint. Ebből következően az igény érvényesítéséhez elégséges, ha a felperes tisztában van az alperessel megkötött szerződése műszaki tartalmával, valamint az általa elvégzett munkákkal. Az egyes pótmunkatételek felmerülésekor tehát már minden szükséges információ a felperes rendelkezésére állt. Tévesen állította ezért, hogy az alperessel szembeni igénye pontos tartalma és mértéke a jogerős ítélet után vált volna meghatározhatóvá.

[64] Ezt támasztja alá az is, hogy a szerződésben előírt eljárásrendben bejelentette az igényt a mérnöknek és a végszámla-nyilatkozatban is kifejezetten utalt ezen követelésekre. A bejelentett követelések mérnök általi elutasítása nem hagyhatott kétséget abban a tekintetben sem, hogy peren kívüli teljesítésre nem fog sor kerülni az alperes részéről.

[65] Nem volt tehát akadálya annak, hogy a felperes 2015. november 16-át követően bármikor bíróság előtt érvényesítse az elvégzett pótmunkákra alapított követelését. Az igényérvényesítést nem gátolta az alvállalkozó által a felperessel szemben indított per sem. Az előzményi per nem minősül olyan perakadálnak, ami eljárásjogi okokból kizárta volna a felperes perindítását, az abban hozott döntés anyagi jogerőhatása pedig a fent kifejtettek szerint nem is hat ki a jelen perbeli jogviszonyra.

[66] Osztja az ítéltábla az alperes álláspontját, amely szerint a rPtk. 326. § (2) bekezdése szempontjából nem minősül akadályoztatásnak, ha a jogosult a követelését bizonytalannak ítéli, vagy más per eredményére vár. Helytállóan hivatkozott ebben a körben a következetes ítélkezési gyakorlatra, így a Kúria Mfv.VIII.10.172/2022/3. számú ítéletére, amelynek értelmében az elévülés nyugvása kivételes esetben állapítható meg és azt kizárólag olyan körülmény okozhatja, amely ténylegesen megakadályozta a felet a követelés érvényesítésében és a fél oldalán önhiba nem állapítható meg. Utal az ítéltábla a Kúria Pfv.III.20.880/2020/7. számú precedensképes határozatára is, amely szerint az igényérvényesítésnek nem a lehetőségéről, hanem az eredményességéről történő megbizonyosodás nem eredményezi az elévülés nyugvását. Az azzal kapcsolatos bizonytalanság, hogy az ügyben eljáró bíróságok hogyan fogják megítélni egyes tételek pótmunka jellegét, nem adhat alapot a jogosult passzivitására.

[67] Az előzményi perben született jogerős ítélet bevéárása kétségtelenül megkönnyítette a felperes számára annak eldöntését, hogy érvényesíti-e vállalkozói díjigényét az alperessel szemben, és a lefolytatott bizonyítás eredményének felhasználása is kedvezőbb eljárásjogi helyzetbe hozza, ezek a megfontolások azonban nem eredményezhetik az elévülés nyugvását. Megjegyzi az ítéltábla, hogy az alvállalkozó már 2015. augusztus 28-án, azaz még a végszámla felperes általi kiállítása és a végszámla-nyilatkozat megtétele előtt megindította a pert a felperessel szemben, akinek így számolnia kellett azzal a lehetőséggel, hogy a bíróságok pótmunkának fogják minősíteni a jelen per alapját is képező tételeket.

[68] Mindezek alapján nem osztja az ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontját az elévülés nyugváásával kapcsolatban. Az elévülés nem nyugodott, így 2020. november 16-án a felperes követelése elévült. Az ezt követő cselekményeknek – így a 2021. január 25-én megküldött fizetési felszólításnak, majd jelen per megindításának 2021. december 2-án – már nem voltak az elévülést befolyásoló magánjogi joghatásai. A rPtk. 325. § (1) bekezdése értelmében az elévült követelést bírósági úton érvényesíteni nem lehet, ezért a felperes keresete alaptalan, a pótmunkák minősítésével kapcsolatos kérdések vizsgálata pedig szükségtelen volt.

[69] A Fővárosi Ítéltábla a fentiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a keresetet elutasította.

[70] A pereszes felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni az alperes elsőfokú eljárásban felmerült perköltségét. A per tárgyának értéke 104.074.921 forint volt, így az alperesnek járó jogtanácsosi munkadíj a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (2) bekezdése alapján 3.240.749 forint. Az ítéltábla ebben a

körben nem ért egyet az alperes fellebbezésében kifejtett érveléssel. Az IM rendelet 3. § (2) bekezdésében a százalékos arányok mellett meghatározott minimum érték olyan alsó határ, amelynél alacsonyabb összeg a (6) bekezdés szerinti mérsékléssel sem állapítható meg. Nem jelenti ugyanakkor azt, hogy a 100.000.000 forintot bármilyen csekély összeggel meghaladó pertárgyérték esetén további egymillió forint munkadíjat kellene megállapítani. Az alperes elsőfokú perköltségének része az általa előlegezett szakértői díj (8.090.900 forint) is.

[71] A felperes az eredményesen fellebbező alperes másodfokú perköltségét is köteles megtéríteni a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján. A fellebbezett érték 46.198.831 forint volt, így az alperest képviselő jogtanácsos munkadíja az IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése értelmében 792.982 forint, továbbá az alperes megfizetett 2.500.000 forint fellebbezési illetéket is. A felperes által az alperesnek fizetendő összes perköltség így az elsőfokú eljárásra 11.331.649 forint, a másodfokú eljárásra pedig 3.292.982 forint.

Budapest, 2026. április 29.

Dr. Buglyó Gabriella s.k.
a tanács elnöke

Dr. Csonka Balázs s.k.
előadó bíró

Dr. Fintha-Nagy Péter László s.k.
bíró